tuskooli (praeguse tööstuskeskkooli) ja hiljemini ka tööstusõpilastekooli juhataja, kellena on propageerinud tööstuslikku kutseharidust, eriti aga levitanud puutööstuse oskust. A-st 1932 on ta ühtlasi tööoskusameti esimees ning a-st 1938 raudtee- ja ametikooli juhataja. A-il 1918—20 valmistas U. käibele lastud esimeste eesti rahade ja markide kavandid ning oli nende valmistamise järelevalve teostaja. Ta on avaldanud hulga brošüüre ning raamatuid joonestamise, joonistamise, ilu- ja masinakirja, tehnoloogia, käsitöö ja tööoskuse aladelt; neist mainitagu: „Masinakiri" (Tall., 1917; 6. tr. 1937; vene keeles 1915), „Geomeetriline joonestamine" (*ibid.*, 1918; 4. tr. 1938), „Puutehnoloogia" I, II, (*ibid.*, I, 1925, koos P. Tamm'ega; II, 1932), „Juuksetööstuse käsiraamat" (*ibid.*, 1935), „Meister, õppinud tööline ja tööstusõpilane" (*ibid.*, 1935; 6. tr. 1939) ja „Toiduained" I (*ibid.*, 1937). U. on teinud kaastööd kodu- ja välismaade tehnilistele ajakirjadele ja eesti ajalehile.

Isikl. saadud andmed; Pvl. 1938, nr. 56. *J. K-t.*

***USTAV (Usstav), Karl**, preester ja seltskonnategelane, oli preestriks ja kooliõpetajaks Tapal kuni 1932, mil ta siirdus pensionile ja asus elama Petserisse. U. oli 1919—32 ajakirja „Usk ja Elu" toimetuse liige. Ta vaimulikud kõned on ilmunud 8 osas — I, II Tartus 1898, III—V Pihkvas 1900 ja VI—VIII Pihkvas 1902.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

UTUSTE, Marta, vt. **LEPP-UTUSTE.**

UUDELT, Jaan, arstiteadlane, sünd. 3. III 1881 vkj. Suure-Jaani khk-s Vastemõisa v. taluniku pojana, õppis kohalikes algkooles, Viljandi linnakoolis, H. Treffner'i eragümnaasiumis ja sooritas eksternina 1905 küpsuseksamid Tartus; ta õppis arstiteadust Tartu ülikoolis 1905—12, oli 1912—17 tegelik ja kooliarst Võrus, siis polguarst Vene sõjaväes, Tallinna kaitsepataljoni arst E. Vabadussõjas, Eesti Punase Risti Võru osakonna haigla juhataja ja Võru garnisoni arst. A-l 1920—21 oli U. 2. suurtükiväe rügemendi arstiks ja 1921—30 Tartu ülikooli silmakliiniku vanemaks assistendiks. Omandanud 1929 dr. med. astme, sai ta 1930 eradots-ks silmahaiguste alal Tartu ülikoolis. U. on juhatanud ühtlasi Tartu ülikooli silmakliinikut; ta oli a-st 1931 dots-ks silmahaiguste alal ja toimib a-st 1934 korralise prof-na oftalmoloogia õppetoolil. — U. oli ajalehe „Võru Teataja" asutajaid ja algusest a. 1913—17 selle vastutav toimetaja ning 1914—18 ka Võru Hariduse Seltsi esimees. Ta on olnud 1926—34 Tartu Eesti Arstide Seltsi juhatuse liige, teotsenud aktiivselt „Pimedate Abi" seltsis, Akadeemilises Itaalia-Eesti Ühingus, osa võtnud Balti riikide silmaarstide kongresside organiseerimistööst ja juhatamisest; ka on ta reisinud korduvalt teaduslikul otstarbel välismail. Soome arstide seltsi *Duodecim* kirjavahetajaliige on ta a-st 1938. U. on avaldanud kodu- ja välismaa ajakirjus („Eesti Arst", „Zeitschrift für Augenheilkunde", „Klinische Monatsblätter für Augenheilkunde" jm.) teaduslikke töid, mis käsitlevad esmajoones trahhoomi; neist on tähtsaim „Über das Blutbild Trachomkranker" (*Acta* A XIX 1, Tartu, 1930).

Isikl. saadud andmed. *K. S.*

***UURITS, Aleksander**, maalikunstnik, suri 10. VIII 1918 ukj.

A l f r. V a g a, A. U. (1938).

V.

VAABEL, Juhan, õigusteadlane, sünd. 14. VIII 1899 vkj. Pärnumaal Karksi v. taluniku pojana, õppis Karksi valla- ja khk-koolis, Tartu kommertsgümnaasiumis ja a-st 1920 Tartu ülikooli õigusteaduskonnas, mille lõpetas 1924. Ta töötas ülikooli teadusliku stipendiaadina finantsõiguse ja -teaduse alal 1924—26 Tartus, 1926—28 Prahas ja Pariisis, 1935—37 *Rockefeller Foundation*'i stipendiaadina mitmes kohas välismaal, eriti Genfis. Omandanud mag. jur. astme 1930 ja dr. jur. astme 1934 Tartus, oli V. a-st 1931 õppeülesandetäitjaks Tartu ülikoolis maksundusõiguse ja Eesti finantsõiguse alal ja a-st 1934 finantsõiguse erakorraliseks prof-ks kuni vabastamiseni det-s 1935 seoses nn. vapside 1935. a. 8. dets-i mässukavatsusega. Pärast kohtulikult õigeksmõistmist oli ta dets-st 1936 uuesti finantsõiguse erakorraliseks prof-ks ja on alates 1939 korraliseks prof-ks Tartu ülikoolis. Alates 1929 teenis V. ühtlasi majandusministeeriumis juhtivail kohtadel, olles rahandusnõunik, peasekretär ja hilje-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 354